

Statsandelarna 2013

Kommunförbundet har publicerat de preliminära statsandelsberäkningarna för år 2013 på sina internet-sidor den 15.6.2012. Statsandelsberäkningarna har uppdaterats i augusti och i september 2012. De slutliga besluten om statsandelarna för år 2013 fattas i slutet av december 2012. Statsandelsberäkningarna, som publicerades på Kommunförbundets webbsidor den 4 januari 2013, har granskats enligt de slutliga besluten.

Beräkningarna på Kommunförbundets webbsidor innehåller uppgifter från hela statsandelsfinansieringen

- statsandel för kommunal basservice (beslut VM/2199/02.02.06.00/2012, 28.12.2012)
- utjämning av statsandelen på basis av skatteinkomsterna (beslut VM/2199/02.02.06.00/2012, 28.12.2012) och
- statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet (beslut OKM/92/221/2012, 31.12.2012).

Varför betalas statsandelar till kommunerna?

Statsandelssystemets syfte är att trygga en jämn tillgång på den offentliga service som kommunerna ansvarar för i hela landet. Detta förverkligas genom utjämning av skillnaderna i kostnaderna för den kommunala servicen och utjämning av skillnader i kommunernas inkomstbas. Grunden för utjämningen av kostnadsskillnaderna är vid sidan om invånarantalet och åldersstrukturen även olika särförhållanden i kommunerna. Kommunernas inkomstbas utjämnas även på basen av skatteinkomsterna och utgör statsandelssystemets andra fasta del.

Hur mycket statsandelar får min kommun år 2013? Hur kan jag uppskatta statsandels storleken för år 2013?

Vid uppgörandet av finansieringsanalysen skall samtliga poster i statsandelssystemet tas i beaktande då man uppskattar statsandelsfinansieringens helhet.

- Beräkningarna för statsandelarna för kommunal basservice som administreras av finansministeriet finns på finansministeriets webbsidor på adressen (på finska) www.vm.fi > Kunta-asiat > Kuntatalous > Kunnan peruspalvelujen valtionosuus > Vuosi 2013.
- Beräkningarna för statsandelsfinansieringen som administreras av undervisnings- och kulturministeriet finns på Utbildningsstyrelsens rapporter om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (på finska) på adressen <http://vos.uta.fi/rap/> > Rahoitus 2013 > Rahoituspäätökset 2013 (Liite 1).

För att få en helhetsbild av statsandelarna har finansministeriets och Utbildningsstyrelsens kommunvisa statsandelsberäkningar samlats på ett ställe på Kommunförbundets webbsidor på adressen www.kommunerna.net > Sakkunnigtjänster > Kommunalekonomi > Statsandelar > Statsandelsberäkningar > Statsandelar 2013.

Statsandelarna betalas till kommunens konto den 11:e varje månad. I samband med den månatliga utbetalningen, betalar man till kommunerna även ut sådana poster som i bokföringen inte räknas till statsandelsinkomster. Till dessa räknas för- och grundskoleutbildningens hemkommunersättningar samt återbetalningarna av krävda underhållsstöd. Vid bokförandet av statsandelarna bör man således skilja dessa poster åt från de övriga statsandelarna:

- statsandelar
 - statsandel för kommunal basservice (FM) inkl. utjämning av statsandelen på basis av skatteinkomsterna och
 - statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet (UKM)
- övriga poster som betalas ut i samband med statsandelarna
 - återbetalningen av krävda underhållsstöd
 - hemkommunersättningarna

Tabellen " Preliminära beräkningar för statsandelarna år 2013" utgör det bästa redskapet för hanterandet av statsandelarna i bokföringen.

Vad beror de årliga förändringarna i statandelsfinansieringen på?

Den kalkylerade grunden för statsandelen ändras varje år genom s.k. automatiska förändringar. Hit hör förändringar i bestämningsfaktorerna, till exempel förändringar i invånarantalet, antalet elever och andra antal som utgör grunden för beräkningen. Över 80 procent av den kalkylerade grunden för statsandelen för kommunal basservice bestäms utgående från kommunens invånarantal i olika åldersgrupper.

Statsandelarna förändras årligen p.g.a. förändringarna i kostnadsnivån. Kostnadsnivåns förändring eller den s.k. indexförhöjningen ändrar på baspriserna som utgör grunden för statsandelen. Prisindexets storlek baserar sig på social- och hälsovårdens samt utbildning- och kulturväsendets verksamhetsutgifter enligt förändringarna i den vägda kostnadsnivån.

Statsandelarna förändras även då kommunernas lagstadgade uppgifter förändras. Förändringarna i kommunernas uppgifter kan antingen vara kvantitets- eller kvalitetsmässiga. Då kommunernas uppgifter förändras genom att nya uppgifter införs eller existerande utvidgas, tas kostnaderna i beaktande genom en förhöjning av statsandelen. Detta inverkar vanligtvis på den kalkylerade kostnaden som utgör grunden för statsandelen samt på statsandelsprocenten. Övriga politiska beslut om statsandelarna kan orsaka nedskärning av dessa eller förändringar i de enskilda bestämningsfaktorerna.

Vilka förändringar har kommit till statsandelen för kommunal basservice år 2013?

Statsandelsberäkningen har genomförts *med 2013 års kommunindelning*. I början av år 2013 genomförs 10 kommunsammanslagningar, vilket betyder att Fasta Finlands kommunantal minskar från 320 till 304 kommuner.

I statsandelen för kommunal basservice år 2013 har man tagit i beaktande *invånarantalet per 31.12.2011*. Vid beräkandet av statsandelen har man även tagit ålder- och språkgrupperna i beaktande. Även *de övriga statsandelsgrunderna* har i december månads uppdatering beräknats med de senaste uppgifterna.

I de preliminära beräkningarna för statsandelen för kommunal basservice har man tagit i beaktande 2013 års förändrade kostnadsnivå (*indexförhöjning*) på 3,0 procent.

I beräkningarna för statsandelen för kommunal basservice har man dessutom beaktat regeringens beslut i ramförslaget i mars 2012 om *tilläggsnedskärningen av statsandelsfinansieringen med 125 miljoner euro*. Tilläggsnedskärningen genomförs genom en minskning av statsandelsprocenten. Nedskärningen sänker på statsandelprocenten för kommunal basservice med 0,51 procentenheter från 31,42 till 30,91 procent. Sänkandet av statsandelsprocenten innebär att statsandelen minskar och att kommunernas självfinansieringsandel ökar. Ökningen på kommunernas själv-

finansieringsandel är ca 23 euro per invånare. Effekten av nedskärningen av statsandelen per invånare är lika stor i samtliga kommuner.

I beräkningarna har man beaktat *kvalitetens och omfattningens förändring* i kommunernas uppgifter år 2013 och dess inverkan på statsandelsfinansieringen. I samband med budgetförslaget ger regeringen till riksdagen ett lagförslag om stöd till den åldrande befolkningens prestationsförmåga samt åldringarnas social- och hälsovårdstjänster (åldringsvårdslagen). Lagen har som avsikt att träda i kraft 1.7.2013. I anknytning till åldringsvårdslagen ökar man på statsandelen för kommunal basservice nästa år med 27,3 miljoner euro. Förändringen tas i beaktande i socialvårdens baspriser och statsandelsprocenten för kommunal basservice, som utgör grunden för kommunens statsandel för kommunal basservice. Då kommunernas uppgifter utvidgas stiger statsandelprocenten med 0,5 % -enheter.

Tilläggsnedskärningen av statsandelsfinansieringen på 125 miljoner euro och utvidgandet av de kommunala uppgifterna medför att statsandelsprocenten förändras med -0,46 % -enheter från 31,42 till 30,96 procent år 2013.

Vilka förändringar har gjorts i statsandelarna för utbildnings- och kulturverksamheten år 2013?

Statsandelarna för utbildnings- och kulturverksamheten består till den största delen på antalet elever och studeranden och denna information samlas in direkt av utbildningsarrangören, enligt situationen den 20.9. En noggrannare utredning om beräkningsgrunderna för elev- och prestationsuppgifterna finns på Utbildningsstyrelsens rapporter om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (på finska) på adressen <http://vos.uta.fi/rap/> > Rahoitus 2013 > Rahoituspäätökset 2013. De kommunvisa rapporterna finns vid "Yksityiskohtainen raportti". Ett exempel på en sådan rapport finns i bilaga 2 i denna anvisning.

I regeringens ramförhandlingar den 22.3.2012 beslöt man att inte ta i beaktande förändringarna i kostnadsnivån (med andra ord fryser man indexförhöjningarna) för de statsandelsposter som hör till Finansieringslagen för utbildnings- och kulturverksamhet år 2013.

I regeringsprogrammet (2011) och rambesluten (2012) beslöt man också om nedskärningar i verksamheter som administreras av utbildnings- och kulturministeriet. Statsandelsfinansieringen år 2013 sänks bl.a. då anslagen för läroavtals- och yrkesutbildningens tilläggsutbildning skärs ner. Nedskärningen i anslagen berör också statsandelarna för grundkostnader av läroverk samt fria bildningsväsendets, teatrarnas, orkestrarnas och muséernas finansiering. År 2013 var besparingen i UKM:s statsandelsfinansiering sammanlagt ca. 58 miljoner euro, varav kommunernas och samkommunernas uppskattade andel är 42 miljoner euro. Statsandelsfinansieringens andel minskar även då man under den föregående valperioden beslöt att dra ner på de i studerandeplatser som man i återupplivningssyfte hade infört.

Varför är kommunens statsandelar för utbildnings- och kulturverksamheten negativ?

Statsandelarna för utbildnings- och kulturverksamheten är negativ i största delen av kommunerna (287 kommuner). Detta beror på att den i eurobelopp största delen av statsandelen för utbildnings- och kulturverksamhet består av gymnasieutbildningens, den grundläggande yrkesutbildningens, och yrkeshögskoleutbildningens direkta finansiering, enligt pris per enhet till huvudmannen. Trots detta är det endast få kommuner som ordnar andra gradens yrkesutbildning eller fungerar som upprätthållare av yrkeshögskola. Därmed sker utbetalningen enligt pris per enhet vid sidan om kommunerna också till utbildningsanordnaren (t.ex. samkommuner, staten, privata utbildningsanordnare, universitet).

Kommunerna har lika stor självfinansieringsandel per invånare till finansieringen av utbildnings- och kulturverksamhetens kalkylmässiga grund. Detta gäller m.a.o. finansieringen av till gymnasieutbildning, andra gradens yrkesutbildning och yrkeshögskoleutbildning, oavsett om kommunen själv ordnar utbildningen eller fungerar som upprätthållare. År 2012 är kommunens självfinansieringsandel 364,63 €/invånare och den preliminära andelen för år 2013 är 357,44

€/invånare. Självfinansieringsandelen granskas då räkenskapsåret avslutat och korrigeras i februari året efter i samband med utbetalningen av statsandelar.

Statsandelsprocenten, kommunens självfinansieringsandel och grundprispriset för basservicens statsandel för åren 2012-2013, euro/invånare

	2012	2013
Statsandelsprocenterna		
Statsandelar för basservice	31,42	30,96
Utbildnings- och kulturverksamhetens statsandel	41,89	41,89
Kommunens självfinansieringsandel		
Statsandelar för basservice	3 001,49	3 136,92
Utbildnings- och kulturverksamhetens statsandel	364,63	357,44
GRUNDPRISERNA FÖR STATSANDELARNA FÖR KOMMUNAL BASSERVICE		
Indexförhöjning	3,7 %	3,0 %
Grundpriset för den allmänna delen	32,08	33,05
Grundpriser för socialvården		
0-6-åringar	6914,94	7 122,39
7-64-åringar	319,51	330,13
65-74-åringar	937,53	988,59
75-84-åringar	5652,37	5 924,10
85-åringar och äldre	15520,82	16 263,41
grundpriset för arbetslöshetskoefficienten	56,45	58,14
grundpriset för antalet arbetslösa	618,94	637,51
grundpriset för barnskydd	47,56	48,99
grundpriset för funktionshindrade	16,83	17,33
Grundpriser för hälso- och sjukvård		
0-6-åringar	899,18	926,16
7-64-åringar	976,8	1 006,10
65-74-åringar	2294,15	2 362,97
75-84-åringar	4421,54	4 554,19
85-åringar och äldre	7670,77	7 900,89
grundpriset för sjukfrekvensen	418,66	431,22

Vad består självfinansieringsandelen på 3 136,92 €/invånare i statsandelen för kommunal basservice av? Vilket samband har statsandelsprocenten med slutresultatet?

Vid beräkandet av statsandelarna är det bra att komma ihåg att allt som förknippas med statsandelsprocenten, dvs kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna, genomförs alltid enligt ett "alla kommuner sammanlagt" -tal. Statsandelsprocenten beskriver alltså inte den enskilda kommunens erhållna statsandel, utan kommunernas och statens kostnadsfördelning på hela landets nivå.

En sådan förändring i kommun-stat -förhållandet är också nedskärningen på 125 miljoner euro i statsandelarna för basservicen. Fastän man är medveten om att nedskärningens effekt i €/invånare är lika stor i samtliga kommuner och att man kan beräkna 125 milj. euro / 5 372 913 (invånarantalet 31.12.2011, som är år grunden för år 2013 statsandelsberäkning) = 23,2689 €/ invånare, lägger man inte kommunens självfinansieringsandel direkt i statsandelsberäkningen enligt detta beräkningssätt.

Beräkningen av kommunens statsandelar för basservice, kommunens självfinansieringsandel och statens andel framskrider enligt följande:

1. Till statsandelsberäkningens kalkylerade kostnader (social- och hälsovården, för- och grundskoleutbildningen osv) uppdateras nya bestämningsgrunder (ålder- och språkgruppsvisa befolknings- och sysselsättningsuppgifter) och grundpriser där man har beaktat en indexhöjning på 3,0 procent.

2. Statens andel (de kalkylerade kostnaderna * statsandels %) av de kalkylerade kostnadernas summa (24 412 milj. euro) utan nedskärningen skulle enligt den gällande lagstiftningens statsandelsprocent 31,42 sammanlagt vara 7 670 miljoner euro. Härmed skulle kommunernas andel vara 24 412 - 7 670 = 16 742 (milj. euro). Enligt besluten om statsfinanserna kommer kommunernas statsandelar för basservicen att skäras ner med 125 miljoner euro år 2013, vilket betyder att eurobeloppet kommer att minska från statens andel. Statsandelen borde således vara 7 670 - 125 = 7 545 (milj. euro). Till detta resultat kommer man (med noggrann kalkyl) $7\,545 / 24\,412 = 0,3090797 \rightarrow$ med den nya statsandelprocenten på 30,91 som beaktar nedskärningen på 125 milj. euro.

3. Kommunernas uppgifter och förpliktelser kommer att ändras år 2013, då åldringsvårdslagen träder i kraft den 1.7.2013. Staten finansierar 54,3 % av de ökade kostnaderna som den förändrade lagstiftningen medför. Denna ökning i statsandelsfinansieringen tas i beaktande i kommunens statsandelar för basservice. De nya och utvidgade uppgifterna både ökar på den kalkylerade kostnaden som står som grund för statandelen och ändrar på statsandelsprocenten. Kommunens självfinansieringsandel ökar härmed också av två orsaker: ändringen i statsandelens kalkylerade grund och ändringen i statsandelsprocenten. Som en följd av åldringsvårdslagens ikraftträdande år 2013 höjs statsandelprocenten med 0,05 procentenheter.

4. Med den nya statsandelsprocenten på 30,96, som beaktar nedskärningen på 125 miljoner euro och åldringsvårdslagens inverkan, blir den kalkylerade grunden för statsandelen 24 251 milj. euro, varav:

- statens andel är $24\,412 * 0,3096 = 7\,558$ (milj. euro)
- kommunernas andel är $24\,412 - 7\,558 = 16\,854$ (milj. euro)

5. Kommunernas andel per invånare är lika stor i samtliga kommuner. Härmed får man kommunens självfinansieringsandel (med två decimalers noggrannhet) $16\,854 / 5\,372\,913 = 3\,136,92$ €/invånare. Efter avrundningen är grunden för statsandelens kalkylmässiga grund 24 412 474 485 euro, varav:

- kommunernas andel är $3\,136,92 * 5\,372\,913 = 16\,854\,398\,248$ och
- statens andel är $24\,412\,474\,485 - 16\,854\,398\,248 = 7\,558\,076\,237$

6. Efter detta sätter man statens andel till den allmänna delen, de övriga delarna, avdragen och tilläggen, utjämningen pga. systemändringen samt utjämningen på basis av de kalkylerade skatteinkomsterna.

7. Som slutresultat får man kommunens statsandel för basservicen.

Vilka förändringar i 2013 års preliminära beräkningar hade man i juni 2012 ännu inte kunnat ta i beaktande?

Följande koefficienter har man inte ännu kunnat ta i beaktande vid utförandet av de preliminära beräkningarna:

- dagvårdskoefficient: arbetskraften inom förädlings- och servicebranschen
- barnskyddskoefficient: antalet omhändertagna
- handikappkoefficient: erhållare av vårdstöd för pensionstagare, barn och vuxna som erhåller handikapstöd
- sjukfrekvenskoefficient: erhållare av invalid- respektive sjukpension

För de kommuner som berörs av kommunsammanslagningar år 2013 har de ovan nämnda koefficienterna räknats på nytt genom att man summerat källinformation. Sjukfrekvenskoefficienten har kalkylerats genom det vägda medeltalet för invånarantalet med kommunernas sjukfrekvenskoefficient från år 2012.

I Kommunförbundets preliminära beräkningar har man inte beaktat förändringarna i uppgifternas kvalitet eller omfattning vid effekt på statsandelarna. Ett exempel på detta är äldreomsorgslagen som träder i kraft år 2013. De förändrade uppgifterna och deras effekt på statandelsfinansieringen klarnar då förberedandet av statsbudgeten framskrider på hösten 2013.

Hur stor är kommunens självfinansieringsandel och statsandelsprocenten år 2013?

	KF:s uppskattning	
	<u>år 2012</u>	<u>år 2013</u>
Kommunens statsandelar för basservicen (FM)		
- statsandelsprocenten (%)	31,42	30,90
- kommunens självfinansieringsandel (€/invånare)	3 001,49	3 120
Huvudmannafinansiering (gymnasier, yrkesutb., yrkeshögskoleutb. (UKM))		
	<u>år 2012</u>	<u>år 2013</u>
- statsandelsprocenten (%)	41,89	41,89
- kommunens självfinansieringsandel (€/invånare)	364,18	364,18

Behöver du tilläggsinformation om statsandelarna?

Ta modigt kontakt med:

Sanna Lehtonen
 Utvecklingschef, kommunalekonomiska enheten
 Finlands Kommunförbund
 Andra Linjen 14, FI-00530 Helsingfors, Finland
 Tel. +358 9771 2079
 Mob. +358 50 575 9090
Sanna.Lehtonen@kommunforbundet.fi
www.kommunerna.net > Kommunalekonomi > Statsandelar